

Mødet den 13. Novbr. 1919.

Fraværende: Møller, Olesen, Marthin Pedersen og Simonsen.

1. (J. Nr. 3¹⁴—1919). **Eflerbevilling af Overskrivelser i Slagtehusets Regnskab** (Kødkontrollen og Kvægtorvet). — 1. Behandling.

Overgik til 2. Behandling.

2. (J. Nr. 43—1919). **Udskrift af Taksationsprotokollen vedrørende Ombygning og Udvidelse af Aarhus Personbanegaard.**

Bech udtalte, at man nu stod ved et Vendepunkt i denne store Sag, idet alle de paagældende Ejendomme nu var overgaaet til Kommunen. Taleren antog derfor, det vilde være af Interesse for Byraadets Medlemmer at høre, hvad der til Dato var sket. Der blev i sin Tid udarbejdet en pekuniær Oversigt over Forholdet, baseret paa en Skrivelse af 30. Juni 1917 fra Udvalgets Hjælpere, Sagførerne Høyer og Stampe. og i denne Oversigt beregnede man Ekspropriationsudgifterne til Ejendoms skyldvurderingen af 1916 + 33 %. Da Ejendomspriserne steg, fik man fra Sagfører Høyer en Skrivelse af 28. Januar 1918, hvori Procenten var sat op til 50. — Samtlige købte og eksproprierede Ejendomme havde i 1916 en Skyldværdi af

Kr.....	1207000
hertil 50 %.....	603500

Ialt ca. Kr. 1810000

Siden Januar 1918 var Ejendomspriserne gaaet stærkt i Vejret, saa at man før Ekspropriationen den 8. Oktober 1919 og Taksationen den 6. November 1919 var klar over, at de 50 % ikke vilde slaa til. Ejendommene var nu erhvervede paa følgende Maade:

Købt ved Christiani & Nielsen

Banegaardsgade Nr. 46 for..... Kr. 78000

Købt ved Direktør Lausen

Ryesgade Nr. 49 for..... Kr. 128000

Forlig ved Ekspropriationsforretning

Ryesgade Nr. 43 for Kr. 125000

Banegaardsgade Nr. 42 for..... Kr. 37500

Eksproprieret og takseret

Resten for Kr. 2092500

Lejegodtgørelse ved Forlig Kr. 5000

do. ved Taksation Kr. 27000

Ialt Kr. 2493000

Merudgiften var saaledes Kr. 683000 eller ca. 25 % mere end beregnet efter Overslaget i Januar 1918. De to Ejendomme, der var købt af Christiani & Nielsen og Direktør Lausen, var overladt Kommunen for den samme Købesum, og deres Pris laa kun ca. 15 % og 30 % over Ejendoms-skyldværdien. Taksationen for Katholsk Stiftelse var udskudt til næste Aar og vilde muligvis bortfalde, hvis de Forhandlinger, som Udvalget og Stiftelsen vilde optage, efter at Bebyggelseskongressen havde fundet Sted (1. Februar 1920), førte til Overenskomst. Af ovennævnte Sum paa Kr. 2493000 kunde fradrages Erhvervelsessummerne for Ejendommene Banegaardsgade Nr. 40, 42, 44 og 46 eller ca. 205000 Kr., idet disse sikkert vilde overgaa til Postvæsenet, der allerede havde erhvervet Nr. 46. Til Rest blev der saa 2288000 Kr., hvilken Sum altsaa blev Byens di-

rekte pekuniære **Udgift** til **Erhvervelse** af de for Anlægget af de nye og udvidede Gader og Pladser nødvendige Arealer. Til disse Anlæg vilde endvidere medgaa Materialgaarden og Amtmandstoften, samt Dele af den gamle Kirkegaard.

Byens Udgifter til Gadeanlæg kunde ikke overses, før Anlæggets endelige Karakter var fastslaaet efter Konkurrencen; men en Rettesnor var det dog, at Stadsingeniøren i 1917 havde opstillet en Beregning over de Gadeanlæg, der indgik i det oprindelige Forslag, til godt 600000 Kr. for Kommunens Part. Hvis man udregnede det i Øjeblikket, vilde Tallet selvfølgelig blive betydelig større, idet jo baade Prisen paa Materialier og især Arbejdsløn var steget meget stærkt. Endvidere maatte Kommunen regne med et meget stort Rentetab, samt en mindre Udgift, ca. 20000 Kr., til Konkurrencen.

Hvis man gik ud fra de oprindelige Planer, vilde der til Opførelse af nye Ejendomme blive et Areal disponibelt paa ca. 25000 m², og Indtægten ved Salg af dette skulde altsaa helt eller delvis dække den store Udgift. Udvalget havde under Overvejelse, paa hvilken Maade Arealerne kunde gøres mest frugtbringende for Kommunen, og der var da 3 Veje at gaa: Man kunde sælge Arealerne uden Betingelser, man kunde sælge dem med Tilbagekøbsret efter et bestemt Aaremaal, eller man kunde leje dem ud efter Henry Georges System og saa vedblivende være Herre over et af Byens Centrer. Udvalget havde ikke taget bestemt Stilling til et af Forslagene, for der var mange Ting at tage i Betragtning først, Kommunens Gæld vilde selvfølgelig øges ved at gaa den sidste Vej, selv om det maaske kunde ordnes ved at faa en permanent Gæld til at hvile paa Anlægget.

Kreditforeningsforholdene skulde ogsaa ordnes o. s. v. men Udvalget vilde til sin Tid komme med Forslag om, hvilken Vej man skulde gaa. Taleren vilde derfor henstille til Medlemmerne ikke at rejse nogen Diskussion om dette Spørgsmaal, da det næppe endnu var modent dertil.

Udvalget havde for nylig haft et Møde med Overingeniøren, hvor det blev bestemt, at man lige efter Oktober Flyttedag 1920 vilde begynde paa Nedrivningen af Ejendommene mod Banegaardspladsen og derefter begynde Opfyldningen, idet Pladsen midlertidig blev delt, saa at man gjorde Halvdelen færdig først. Inden dette Tidspunkt maatte Gaden over Kirkegaarden være i Orden. Derefter vilde man hurtig komme til Nedrivningen af Bygningerne i Ryesgade. Udvalget havde overfor Statsbanerne udtalt Ønsket om, at Arbejdet maatte blive forceret saa meget som muligt, da det vilde blive en vanskelig Tid for Byen, saa længe Arbejdet stod paa. Samtidig med at Banegaardspladsens Opfyldning begyndte, skulde den nye Bruunsbro være bygget færdig. Den midlertidige Bro skulde være færdig til 1. Februar 1920 og den permanente Bro 1. April 1921.

N. J o h. L a u r s e n spurgte, om Udvalget havde sikret sig den fornødne Tilladelse i Kirkeministeriet til at føre en Vej over Kirkegaarden. Taleren vidste, at man i Ministeriet saa med Velvilje paa Planen, men saadanne Forhandlinger tog jo altid nogen Tid, og det gjaldt om at have denne Side af Sagen formelt i Orden.

F o r m a n d e n svarede hertil, at Forhandlingerne var saa vidt fremskredne, at man ikke behøvede at nære Betænkeligheder derved.

C h r i s t e n s e n vilde spørge, om det nu var afgjort, at Statsbanerne tog fat paa Arbejdet med

Hovedbanegaarden, saa snart Ejendommene blev nedrevet; for det vilde blive en meget stor Gene for Byen, hvis dette Arbejde skulde trække for længe ud.

Formanden antog, at det sikkert var Meningen at tage fat paa Banegaardsbygningen, saa snart man var færdig med Bruunsbro og den nødvendige Opfyldning.

Bech var overbevist om, at Arbejdet vilde blive udført saaledes, at der blev saa lidt Gene for Byen som muligt.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 361—1919). Indstilling angaaende **Overenskomst med Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening.**

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 361—1919). Indstilling angaaende **Overenskomst med de kommunale Arbejdsmands Fagforening.**

Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 527—1919). Indstilling fra Brandkommissionen om **Forøgelse af Brandvæsenets Mandskab med 2 Reservesprøjteførere og 2 Maskinpassere.**

Lønudvalget tiltræder den af Brandkommissionen foreslaaede Ordning og foreslaar, at de 2 Reservesprøjteførere og 2 Maskinpassere opføres i Lønregulativets 7. Lønklasse.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 520—1919). Indstilling fra Sygehusudvalget om **Lønoverenskomst med Foreningen af yngre Læger vedrørende de underordnede Læger ved Kommunens Hospitaler.**

Udsattes.

7. (J. Nr. 526—1919). Indstilling fra Skolekommissionen og Skoleudvalget angaaende **Ændringer i**

Skoleplanen for Borgerskolerne og Marselisborg Skole.

Formanden meddelte, at de væsentligste Ændringer for Borgerskolernes Vedkommende var følgende: Paradisgades Skole blev en ren Pigeskole og Nørrebrogades Skole en ren Drengeskole. I Nørrebrogades Skole fandtes en Sløjdklasse og i Paradisgades Skole Lokale for Folkekøkken, og disse to Lokaler var hidtil benyttet skiftevis af begge Skoler. Det kom man udover ved den ny Ordning. Tillige vilde det fremtidig blive muligt for de to Skoler at slutte Undervisningen Kl. 4 ligesom ved flere andre Kommuneskoler. — Af andre Bestemmelser var der Nedsættelse af Timetallet med 3 ugentlige Timer for Lærere og Lærerinder ved 55 Aars Alderen, Forslag om, at Timer i Mellemaskolen regnes som $1\frac{1}{2}$ Time i den almindelige Borgerskole, og at 1 Time i Sangundervisning med 2 Klasser regnes for $1\frac{1}{2}$ Time.

N. Joh. Laursen gjorde opmærksom paa, at naar 1 Time i Mellemaskolen regnedes for $1\frac{1}{2}$ Time, var Grunden den, at man mente, der skulde nogen mere Forberedelse til disse Timer; det var i Overensstemmelse med Forholdet ved Marselisborg Skole, hvor der i Mellemaskolen læstes 30 Timer ugentlig. Det vilde jo ved denne Bestemmelse blive nødvendigt at ansætte enkelte Lærere mere; dog drejede det sig næppe om saa mange som anslaaet, idet Brøker bortkastedes ved Beregning af den enkeltes Timer.

Formanden bemærkede, at det drejede sig om 4 nye Lærere. — Da ikke flere ønskede Ordet, kunde man gaa ud fra, at Byraadet gav Forslaget sin Tilslutning, og det vilde saa blive fremsendt til Ministeriet med Anbefaling.

Forslaget tiltraadtes.

8. (J. Nr. 528—1919). **Andragende fra Bestyrelsen for Christian den Niendes Børnehjem om Kommunens Garanti for en Kassekredit.**

Formanden oplyste, at den tidligere Formand for Hjemmet, Etatsraad Filtenborg, havde udlagt Penge, naar der manglede nogen; men det kunde ikke gaa paa den Maade længere, og Bestyrelsen anmodede derfor Byraadet om at garantere for en Kassekredit paa indtil 10000 Kr.. Hvis Sagen blev vedtaget nu, vilde den komme til 2. Behandling og derefter blive indsendt til Ministeriets Godkendelse. Budgetudvalget anbefalede at bevilge Andragendet.

Bevilgedes.

9. (J. Nr. 451—1919). **Indstilling om, at uerholdelige Skatter til et Beløb af 375320,39 Kr. føres til Afgang.**

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 3¹⁰—1919). **Efterbevilling af Overskridelser i Begravelsesvæsenets Regnskab. — 2. Behandling.**

Efterbevilling meddeltes.

11. (J. Nr. 3¹³—1919). **Efterbevilling af Overskridelser i Vandværkets Regnskab. — 1. Behandling.**

Overgik til 2. Behandling.

12. (J. Nr. 3¹²—1919). **Efterbevilling af Overskridelser vedrørende Stadsingeniørens Kontorudgifter. — 1. Behandling.**

Overgik til 2. Behandling.

13. (J. Nr. 3¹¹—1919). **Efterbevilling af Overskridelser vedrørende Kasernebygningerne. — 1. Behandling.**

Overgik til 2. Behandling.

14. **Andragender om Byggedispensationer fra:**

a. (J. Nr. 2⁹⁴—1919). **Bygningsvedtægtens § 14 for Hjørnet af Havnevej og Jægergaardsvej.**

b. (J. Nr. 2⁹¹—1919). Bygningslovens § 21 for Nørregade Nr. 18—20.

Anbefalede.

15. Andragender om Dispensation fra V. C. Regulativet for:

a. (J. Nr. 2⁹²—1919). Mejlgade Nr. 21—23.

b. (J. Nr. 2⁹³—1919). Nørrebrogade Nr. 12.

Bevilgedes.

16. (J. Nr. 63—1919). Indstilling fra Dyrtidsudvalget om Anvendelse af ca. 112000 Kr. til Nedsættelse af Prisen paa Kokes.

Følgende Indstilling forelaa:

»Dyrtidsudvalget indstiller herved til Byraadet, at det ved den første Kokesrationering sparede Beløb anvendes ved 2den Rationering til Nedsættelse af Prisen paa Kokes fra Aarhus Belysningsvæsen.

Ifølge Lov Nr. 363 af 30 Juni 1919 kunde der ialt anvendes 5 Kr. pr. Indbygger i Tiden indtil 31. Marts 1920, altsaa ca. 352000 Kr. for Aarhus Kommunes Vedkommende. Til den første Rationering er der medgaaet ca. 240000 Kr., og der er altsaa nu til Rest ca. 112000 Kr.

Dette Beløb foreslaas anvendt saaledes, at der til Familieforsørgere, som for indeværende Aar svarer Skat til Kommunen af 2500 Kr. og derunder, ydes en Rabat paa indtil 4 hl med 2 Kr. pr. hl for Husstande med indtil 2 Børn; med 3 Kr. pr. hl for Husstande med flere end 2 Børn, og med 2 Kr. pr. hl for ugifte med egen Lejlighed.

De nævnte 112000 Kr. vil herefter omtrent være opbrugt.«

Christensen forelagde Indstillingen. Der var ikke i den ny Dyrtidslov Tale om yderligere Beløb til Brændsel, og man havde derfor ikke

mere end de 112000 Kr. til 2. Rationering. Belysningsvæsenet regnede med at kunne rationere 6 hl Kokes og 4 hl Kokessmuld; men derudover var Beholdningen ikke stor, og Taleren vilde derfor forberede Forbrugerne paa, at det kunde blive nødvendigt at købe indenlandsk Brændsel; for der havde i Aar været meget ringe Afsætning af Tørv.

Indstillingen vedtoges.

17. Mikael Johansen paatalte det overhaandtagende Dyrplageri, der fandt Sted ved Transporten af Kreaturer fra Banerne til Slagtehuset, og foreslog, at Byraadet retter en Henstilling til Politimesteren om at gribe ind derimod.

Formanden antog, at naar nu Sagen blev omtalt i Byraadet og refereret i Bladene, kunde det muligvis have den forønskede Virkning.

Brammer gav Mikael Johansen sin Tilslutning, men oplyste samtidig, at Slagtehusudvalget forhandlede med Statsbanerne om en Ordning, saaledes at Kreaturerne kunde blive kørt til Slagtehuset.

